

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi

Yıl: 2020, Cilt: 21, Sayı: 1, Sayfa No: 49-69

doi: 10.21565/ozelegitimdergisi.490063

ARAŞTIRMA

Gönderim Tarihi: 17.12.18

Kabul Tarihi: 16.11.19

Erken Görünüm: 09.12.19

Engelli Sporcularda Spora Katılım Motivasyonu

Gönül Tekkurşun-Demir^{ID*}
Gazi Üniversitesi

Ekrem Levent İlhan^{ID**}
Gazi Üniversitesi

Öz

Araştırma, Türkiye Bedensel-İşitme-Görme Engelliler Spor Federasyonları bünyesinde lisanslı olarak spor yapan engelli sporcuların spora katılım motivasyonlarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Nicel modelde desenlenen araştırmaya toplam 303 engelli sporcu katılmıştır. Araştırmada boyut toplam puanları bakımında spora katılım motivasyonu en yüksek grubun bedensel engelli sporcular olduğu, bunu görme engelli ve işitme engelli sporcuların izlediği tespit edilmiştir. Milli olan sporcuların dış motivasyonlarının, milli olmayan sporculara göre anlamlı olarak yüksek olduğu, yaş artıça motivasyonsuzluğun anlamlı olarak azaldığı, işitme engelli kadın sporcuların aynı engel grubu içerisinde hem iç ve dış motivasyon puanlarına göre erkek sporcularda anlamlı olarak yüksek motivasyona sahip oldukları, bedensel engelli sporcuların genel olarak spor yapma güdülerinin fiziksel gelişim ile ilişkili olduğu, görme engelli sporcuların iç motivasyon faktörleri arasında “sporun özgür hissettirmesi” özelliğinin daha çok vurgulandığı, işitme engeli sporculardan ise diğer engel gruplarındaki sporculara göre “motivasyonsuzluğun” ön plana çıktığı belirlenmiştir. Sonuç olarak, milli olan sporcuların milli olmayan sporculara göre ve bedensel engelli sporcuların işitme ve görme engellilere göre spora katılım motivasyonlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ayrıca spora katılım motivasyonu ile yaş arasında anlamlı ilişki bulunmazken, spor yaşı ile anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: Engelli sporcu, motivasyon, engellilerde spora katılım motivasyonu, takım sporları, bireysel sporlar.

Önerilen Atıf Şekli

Tekkurşun-Demir, G. & İlhan, E. L. (2020). Engelli sporcularda spora katılım motivasyonu. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 21(1), 49-69. doi: 10.21565/ozelegitimdergisi.490063

***Sorumlu Yazar:** Arş. Gör., E-posta: gonultekkursun@hotmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-2451-5194>

**Doç. Dr., E-posta: levent-besyo@hotmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-1117-2700>

ÖZEL EĞİTİM DERGİSİ

Toplumu oluşturan bireylerin bazıları gelişim özellikleri itibariyle doğuştan ya da sonradan farklı yetersizlikler ile yaşantılarına devam etmektedirler. Bireylerin yetersizlikten etkilenmesi ve bu yetersizliklerin derecelerine bağlı olarak ortaya çıkabilecek hareket kısıtlılığı, uzuv eksikliği, duyuusal ya da ruhsal kayıpların yaratabileceği bazı dezavantajlar çoğu zaman yaşam kalitelerini ve sosyal hayatlarını da olumsuz etkileyebilmektedir. Sosyal grupların farklılıklara olumlu bakış açısı, sunulan fırsatlar, bilinç, farkındalık, eğitsel ve sosyal politikaların da katkıları ile bireylerin var olan potansiyellerini geliştirmeleri, engelleriyle başa çıkabilmeleri, herkes gibi toplumsal hayatın saygın üyeleri olarak kaliteli bir yaşantı sürdürebilmeleri bakımından oldukça önemlidir.

Hiç şüphesiz engelli bireylere sunulan fırsatlar yelpazesi içerisinde spor etkin bir yere sahiptir. Spor, bireyin fizyolojik ve psikolojik yönden sağlığını geliştiren, sosyal davranışlarını düzenleyen, zihinsel ve motorik belirli bir düzeye getiren biyolojik, pedagojik ve sosyal bir olgudur. Bu nedenle, engelli bireylerin sosyal uyumlarının gerçekleşme sürecinde spor bir araç olarak ele alınmalıdır (İlhan, 2008). Sporun normal gelişim gösteren bireyler üzerinde yaptığı olumlu etkilerin tümünü ve hatta daha fazlasını engelli bireyler üzerinde de gözlemek mümkündür. Her spor etkinliği engelliler için öncelikle toplumsal bir deneyimdir. Bunun yanında spor, doğal ortamı içinde bulunan tüm bireyleri farklı şekillerde etkilemekte ve tüm gelişim boyutlarını desteklemektedir (Tekkurşun-Demir, İlhan, Esentürk & Kan, 2018). Spor yapan bireylerin kendilerine güveni daha fazla, çevresiyle ve arkadaşlarıyla uyumu daha iyi, ruhsal sağlıkları daha dengeli ve düzenlidir. Herhangi bir göreve başlarken kişinin kendine güveninin, beraberinde yüksek motivasyon gücünün oluşmasına ve görevin daha doğru, daha kısa sürede ve hatasız yapılmasına olanak sağlayabildiği gözlenmektedir. Unutmamak gerekir ki motivasyon, bireyin spora katılımının temel taşlarından biridir (Tekkurşun-Demir vd., 2018). Leblanc ve Dickson'a göre (2005) bireylerin spora yönelme nedenlerini anlamak kolay değildir. Bunun sebebi bireylerin spor yapmak için birçok farklı motivasyona sahip olmaları ve bu motivasyonların günden güne değişiklik göstermesidir. "Çaba ve gayreti harekete geçiren" anlamında kullanılan motivasyon kelimesinin köküne inildiğinde; "motive" hareket oluşturan, itici-hareket ettirici sebep, etken, yapan, neden; "motive etmek" sevk etmek, iletmek, harekete geçirmek anlamlarını içerir (Konter, 1995; Wakefield, 1996). Motivasyona bireyin ihtiyaçları, ilgileri, merakları gibi içsel süreçler ya da ödül, baskı, ceza gibi dışsal ve çevresel etmenler neden olabilir. Bazı kişiler içsel nedenlerle bazıları ise dışsal nedenlerle daha kolay motive olurlar. Dış ve iç motivasyon, psikologlar ve kuramcılar tarafından tanımlanan insan motivasyonunun iki tipidir (Malone & Lepper, 1987). Dış motivasyon fark edilir ödüllere itimat ederken, iç motivasyon bireyin amacını gerçekleştirmesi için aktivite üstlenmek olarak tanımlanabilir. Bireyler, kendilerini hem yeterli hem de denetimde hissettiklerinde ya da kendi kendilerine karar verdikleri durumlarda içsel olarak motive olmaya yönelirler (Good & Brophy, 1994). İçsel motivasyonda birey kendi ihtiyaçlarını karşılamak, merakını gidermek ya da yaptığı işten zevk aldığı için belli bir eylemde bulunur. Dışsal motivasyonda ise; birey dışarıdan bir ödül almak, ceza almamak, başkalarının hoşuna gitmek ya da başkalarını memnun etmek için eylemde bulunur (Ercan, 2001).

Engelli bireylerin birçoğu düzenli olarak sportif etkinliklere katılamamaktadır, bu da ikincil sağlık sorunlarının gelişmesi olasılığını artırabilir. Bu nedenle, spora katılımın önündeki zorluklar ve kolaylaştırıcılar hakkında bilgi kaynağına ihtiyaç vardır (Jaarsma, Dijkstra, Geertzen & Dekker, 2014). Tenenbaum ve Eklund (2007), engelli bireylerin spora katılımlarının önündeki en büyük sorunun zaman ve motivasyon eksikliği olduğunu savunmaktadırlar. Motivasyon, sporun kapsamı dâhilinde olan başta sporcular ve antrenörler olmak üzere tüm kitleyi önemli derecede etkileyen bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu açıdan bakıldığında; motivasyonu sağlayan faktörlerin neler olduğunun belirlenmesinin, başarının sağlanması yolunda doğru ve etkili adımların atılmasına olanak tanıyacağı belirtilmektedir (İlhan, 2009). Ülkemizde sağlıklı bireylerin spora katılım motivasyonlarına ilişkin yapılan pek çok araştırma (Ardahan, 2013; Hazar, Tekkurşun Demir & Can, 2018; İlhan & Gencer, 2017; Kaplan ve Ardahan, 2013; Korkutata, 2016; Şirin, 2007; Şirin, Çağlayan, Çetin & Alpaslan, 2008) mevcut olmasına karşın, engelli bireylerin spora katılım motivasyonlarına ilişkin bir araştırmaya rastlanmamıştır. Motivasyon kavramına, spora yönelme ya da yöneltme mantığı ile yaklaşıldığında, özellikle engelli bireyler arasında sporu yaygınlaştırmak ve bu yaygınlaştırma hareketinde kullanılabilecek dinamikleri belirleme gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Motivasyon kaynaklarının tüm boyutlarıyla beraber ele alınması her yaş

grubundaki farklı gelişim gösteren bireylerde spora yönelik harekete geçirici unsurları da betimleyebilir. Bu nedenle araştırmada, engelli bireylerin spora katılım motivasyonlarının farklı değişkenlere (engel türü, cinsiyet, spor türü, yaş ve milli sporcu olma) göre belirlenmesi amaçlanmıştır. Buna göre araştırmanın alt problemleri aşağıdaki gibidir;

1. Engelli sporcuların yaşı ile spora katılım motivasyonları ne düzeydedir ve farklı yaş grupları arasında anlamlı farklılık var mıdır?
2. Engelli sporcuların cinsiyetleri ile spora katılım motivasyonları ne düzeydedir ve cinsiyete göre anlamlı farklılık var mıdır?
3. Engelli sporcuların branşlarına göre spora katılım motivasyonları ne düzeydedir ve farklı spor branşlarına göre anlamlı farklılık var mıdır?
4. Engelli sporcuların spora katılım motivasyonu engel türüne göre farklılaşmakta mıdır?
5. Engelli sporcuların spora katılım motivasyonu spor yaşına göre farklılaşmakta mıdır?
6. Engelli sporcuların spora katılım motivasyonu milli olma durumuna göre farklılaşmakta mıdır?

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin analizine yönelik bilgiler paylaşılmıştır.

Araştırmanın Modeli

Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden tarama deseni kullanılmıştır. Tarama araştırmaları, grupların karakteristik özelliklerini ortaya koymayı hedefler. Buna göre, ölçülebilen değişkenlere yönelik cevapların alınabilmesi; katılımcıların ölçülmek istenen özelliğe verdikleri cevapların belirli sorularla incelenebilmesi yönünden bu yaklaşımın güçlü yönü olduğu belirtilir (Neuman, 2012).

Çalışma Grubu

Çalışmada, araştırmacılara derinlemesine araştırma imkânı sunan amaçlı örnekleme yöntemlerinden (Patton, 2014), ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Araştırmaya Türkiye Bedensel Engelliler Spor Federasyonu, Türkiye İşitme Engelliler Spor Federasyonu veya Türkiye Görme Engelliler Spor Federasyonunda aktif olarak spor yapan 303 sporcu (149 bedensel engelli, 56 görme engelli, 98 işitme engelli) gönüllü olarak katılım göstermiştir. Bedensel engelli sporcular (32 kadın, 117 erkek); görme engelli sporcular (21 kadın, 35 erkek), işitme engelli sporcular (16 kadın, 82 erkek) ilgili spor federasyonunca ulusal ve uluslararası organizasyonlara [bireysel spor branşlarında ($N = 132$) ve takım sporları branşlarında ($N = 171$)] aktif katılım gösteren bireylerdir. Bu bağlamda katılımcıların seçiminde, ilgili federasyonların faaliyetlerine düzenli olarak katılmak, en az iki yıl lisanslı olarak aktif spor yapmak ölçüt olarak belirlenmiş ve bu özellikleri taşıyan sporcular araştırmaya dâhil edilmiştir.

Verileri Toplama Araçları

Araştırmada katılımcıların demografik bilgilerinin elde edilmesi amacıyla, araştırmacılar tarafından hazırlanan “Kişisel Bilgi Formu” ile “Engelli Bireylerde Spora Katılım Motivasyonu Ölçeği (ESKMÖ)” kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu. Katılımcıların yaş, cinsiyet, branş, engel türü, spor yaşı, milli sporcu olma durumu gibi demografik bilgilerin elde edilmesi amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanan bilgi formudur.

Engelli Bireylerde Spora Katılım Motivasyonu Ölçeği (ESKMÖ). Tekkurşun-Demir ve diğerleri (2018) tarafından geliştirilen 22 maddeden oluşan ölçek kullanılmıştır. Ölçek “içsel motivasyon”, “dışsal

motivasyon”, “motivasyonsuzluk” olmak üzere üç boyuttan oluşmakta ve “motivasyonsuzluk” boyutu dışındaki maddeler olumlu maddeleri içermektedir. Ölçekteki puanlar, 1 ile 5 arasında “1 = Kesinlikle Katılmıyorum”, “2 = Kısmen Katılmıyorum”, “3 = Orta Düzeyde Katılıyorum”, “4 = Katılıyorum”, “5 = Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde düzenlenmiştir. Ölçekteki her bir maddeden alınan puan, 1 ile 5 arasında olduğundan, maddelerdeki önermeler, 5’ e yaklaştıkça katılımcıların spora katılım motivasyon düzeylerinin yüksek; 1’e yaklaştıkça da düşük olduğu kabul edilmiştir. Ölçeğin alt boyutları aşağıdaki gibidir.

İçsel motivasyon. Kişinin hedef davranışı gerçekleştirmek için duyduğu merak, başarıya duyusununverdiği keyif, haz gibi içsel faktörleri içermektedir (Tekkurşun-Demir vd., 2018). Ayrıca bireyin spora katılımda duyduğu merak, heyecan, mutluluk ve arzu gibi içsel faktörleri temsil etmektedir. Bu boyutun Cronbach alfa katsayısı $\alpha = .94$ ’tür.

Dışsal motivasyon. Kişinin çevresindekilerden övgü, ödül almak için hedef davranışı gerçekleştirmesini ifade eder (Tekkurşun-Demir vd., 2018). Ayrıca bireyin çevresel unsurlardan etkilenmesi sonucu; popüler olmak, alkışlanmak, takdir edilmek gibi dışsal faktörlerle spora katılım gösterme nedenlerini açıklamaktadır. Dışsal motivasyon alt boyutunun Cronbach alfa katsayısı $\alpha = .84$ ’tür.

Motivasyonsuzluk. Hedef davranışı gerçekleştiren kişinin yaptığı hareket veya davranış ile bu hareket veya davranışın sonucu arasındaki ilişkiyi kuramamasıdır (Tekkurşun-Demir vd., 2018). Ayrıca bireyin spora katılma nedenleri ile spora katılımı sonucunda ortaya çıkacak çıktılar arasında bağ kuramaması durumunu açıklamaktadır. Bu alt boyutun Cronbach alfa katsayısı $\alpha = .88$ ’dir. Motivasyonsuzluk alt boyunu temsil eden maddelerin değerleri ise puanlama aşamasında (1 = 5, 2 = 4, 3 = 3, 4 = 2, 5 = 1) ters çevrilmiştir.

Verilerin Analizi

Engelli sporcuların katıldığı ESKMÖ’ye ilişkin verilerin çözümlenmesinde SPSS 23.0 programı kullanılmış ve normallik testleri doğrultusunda parametrik testler yapılmıştır (Büyüköztürk, Çokluk-Bökeoğlu & Köklü, 2015). Bu bağlamda Tablo 1’de engelli sporcuların demografik bilgilerine göre ESKMÖ puan dağılımı yer almaktadır.

Tablo 1

Engelli Sporcular için ESKMÖ Puan Dağılımı

Değişkenler		Çarpıklık	Basıklık	Min-max
Cinsiyet	Kadın	.29	.57	22.00-110.00
	Erkek	.16	.32	22.00-110.00
Branş	Bireysel sporlar	.21	.42	22.00-110.00
	Takım sporları	.19	.37	22.00-110.00
Engel türü	Bedensel engelli	.20	.36	22.00-110.00
	Görme engelli	.32	.63	22.00-110.00
	İşitme engelli	.24	.48	22.00-110.00
Milli sporcu olma durumu	Evet	.19	.39	22.00-110.00
	Hayır	.20	.40	22.00-110.00

Tablo 1’de çarpıklık ve basıklık (verilerin normal dağılım durumu) değerleri incelendiğinde araştırma kapsamında toplanan verilerin her bir değişkene göre normal bir dağılıma sahip olduğu görülmektedir. Verilerin normal dağılıma sahip olmasından dolayı, verilere parametrik testler uygulanmıştır. Çarpıklık katsayısı ± 1 sınırları içinde kalıyorsa puanların normal dağılımdan önemli bir sapma göstermediği şeklinde yorumlanabilir (Büyüköztürk vd., 2015). Buna göre, katılımcıların verdikleri yanıtlar ile bağımsız değişkenler arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmak amacıyla parametrik testler; frekans, ortalama, t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve Pearson Moment Korelasyon Analizleri yapılmıştır. Ayrıca, analizlerde betimsel istatistiklerden yararlanılarak aritmetik ortalama, standart sapma, en düşük ve en yüksek değerler hesaplanmıştır.

Bulgular

Bu bölümde katılımcılardan elde edilen verilere ait bulgu ve yorumlar yer almaktadır. Tablo 2’de de katılımcıların branş, engel türü ve cinsiyete göre dağılımına ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 2

Katılımcıların Branş, Engel Türü ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet		Engel türü	Branş		Toplam
			Bireysel	Takım	
Kadın	Engel türü	Bedensel engelli	20	12	32
		Görme engelli	17	4	21
		İşitme engelli	9	7	16
		Toplam	46	23	69
Erkek	Engel türü	Bedensel engelli	43	74	117
		Görme engelli	19	16	35
		İşitme engelli	24	58	82
		Toplam	86	148	234
		Genel toplam	132	171	303

Tablo 2’de araştırmaya katılan engelli sporculara ait bilgiler yer almaktadır. Araştırmaya 149 bedensel engelli, 56 görme engelli, 98 işitme engelli olan; 132 bireysel sporcu (46 kadın, 86 erkek), 171 takım sporcusu (23 kadın, 171 erkek) olmak üzere toplam 303 sporcu katılmıştır. Bedensel engelli katılımcıların 32’i kadın, 117’si erkek; görme engelli katılımcıların 21’i kadın, 35’i erkek; işitme engelli katılımcıların 16’sı kadın, 82’si erkek sporculardan oluşturmaktadır.

Tablo 3’te katılımcıların engel türü ve cinsiyete göre ESKMÖ puanlarının incelendiği bağımsız grup t testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 3

Engel Türü ve Cinsiyete Göre Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Engel türü			N	\bar{X}	ss	sd	t	p
Bedensel engelli	İçsel motivasyon	Kadın	32	55.96	7.95	147	.51	.61
		Erkek	117	55.13	8.19			
	Dışsal motivasyon	Kadın	32	20.40	3.95			
		Erkek	117	20.69	4.65			
Görme engelli	Motivasyonsuzluk	Kadın	32	21.21	5.41	147	1.26	.21
		Erkek	117	19.83	5.61			
	İçsel motivasyon	Kadın	21	53.33	2.12			
		Erkek	35	53.20	5.60			
İşitme engelli	Dışsal motivasyon	Kadın	21	21.85	2.61	147	-.29	.76
		Erkek	35	22.11	3.38			
	Motivasyonsuzluk	Kadın	21	22.38	3.00			
		Erkek	35	17.82	7.77			
İşitme engelli	İçsel motivasyon	Kadın	16	58.06	3.71	147	4.30	.00*
		Erkek	82	46.86	10.24			
	Dışsal motivasyon	Kadın	16	22.06	3.92			
		Erkek	82	18.87	4.87			
	Motivasyonsuzluk	Kadın	16	19.25	5.69			
		Erkek	82	17.73	5.59			

* $p < .05$

Tablo 3'te araştırmaya katılan sporcuların yapmış oldukları engel türü ve cinsiyete göre ESKMÖ'nün alt boyutları arasında yapılan grup karşılaştırmalarına dayalı bağımsız örneklem için t testi sonuçları yer almaktadır. Görme engelli sporcuların cinsiyete göre motivasyonsuzluk alt boyutunda farklılaştığı saptanmıştır ($p < .05$). Buna göre görme engelli kadın sporcuların ($Kadın_{n=21} = 22.38 \pm 3.00$) erkeklere göre ($Erkek_{n=35} = 17.82 \pm 7.77$) motivasyonsuzluk puanlarının anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmüştür.

İşitme engelli sporcuların cinsiyete göre içsel motivasyon ve dışsal motivasyon alt boyutlarında farklılaştığı görülmektedir ($p < .05$). İçsel motivasyon boyutunda işitme engelli kadın sporcuların ($Kadın_{n=16} = 58.06 \pm 3.71$) erkeklere göre ($Erkek_{n=82} = 46.86 \pm 10.94$) anlamlı düzeyde içsel motivasyona sahip oldukları saptanmıştır. Dışsal motivasyon boyutunda ise işitme engelli kadın sporcuların ($Kadın_{n=16} = 22.06 \pm 3.92$) erkeklere göre ($Kadın_{n=82} = 18.87 \pm 4.87$) anlamlı düzeyde dışsal motivasyona sahip oldukları tespit edilmiştir.

Tablo 4

Branş ve Engel Türüne Göre ANOVA Testi Sonuçları

Branş	Engel Türü	N	\bar{X}	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Fark	
Bireysel branşlar	İçsel motivasyon	Bedensel engelli (a)	63	56.98	1179.044	2	589.522	16.141	.00*	a*-b-c
		Görme engelli (b)	36	53.02						
		İşitme engelli (c)	33	49.78						
	Dışsal motivasyon	Bedensel engelli (a)	63	21.76	228.349	2	114.175	7.995	.00*	b*-a-c
		Görme engelli (b)	36	22.47						
		İşitme engelli (c)	33	19.06						
	Motivasyonsuzluk	Bedensel engelli (a)	63	22.06	72.448	2	36.224	2.119	.124	-
		Görme engelli (b)	36	20.38						
		İşitme engelli (c)	33	22.03						
Takım sporları	İçsel motivasyon	Bedensel engelli (a)	63	54.09	1391.996	2	695.998	7.199	.00*	a*-b-c
		Görme engelli (b)	36	53.65						
		İşitme engelli (c)	33	48.13						
	Dışsal motivasyon	Bedensel engelli (a)	63	19.80	41.643	2	20.822	.918	.40	-
		Görme engelli (b)	36	21.20						
		İşitme engelli (c)	33	19.56						
	Motivasyonsuzluk	Bedensel engelli (a)	63	18.72	293.919	2	146.959	3.696	.02*	a*-b-c
		Görme engelli (b)	36	18.00						
		İşitme engelli (c)	33	15.92						

Tablo 4'te katılımcıların yapmış oldukları spor branşı ve engel türlerine göre ESKMÖ puanlarının ANOVA testi ile incelendiği sonuçlar yer almaktadır.

Tablo 4'te de görüldüğü gibi araştırmaya katılan sporcuların yapmış oldukları branş ve engel türüne göre spora katılım motivasyon alt boyutları arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Buna göre içsel motivasyon boyutunda bireysel spor yapan bedensel engelli sporcuların puan ortalamalarının ($\bar{X} = 56.98$), görme engelli ($\bar{X} = 53.02$) ve işitme engelli ($\bar{X} = 49.78$) sporculara; dışsal motivasyon boyutunda bireysel spor yapan görme engelli sporcuların puan ortalamalarının ($\bar{X} = 22.47$), bedensel engelli ($\bar{X} = 21.76$) ve işitme engelli ($\bar{X} = 49.78$) sporculara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bireysel sporlarda motivasyonsuzluk boyutunda ise engel grupları türleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

İçsel motivasyon boyutunda takım sporu yapan bedensel engelli sporcuların puan ortalamalarının ($\bar{X} = 54.09$), görme engelli ($\bar{X} = 53.652$) ve işitme engelli ($\bar{X} = 48.13$) sporculara; motivasyonsuzluk boyutunda takım sporu yapan bedensel engelli sporcuların puan ortalamalarının ($\bar{X} = 18.72$), görme engelli ($\bar{X} = 18.00$) ve işitme

engelli ($\bar{X} = 15.92$) sporculara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu tespit edilmiştir. Dışsal motivasyon boyutunda ise engel grupları arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

Yapılan Pearson Moment Korelasyon analizi sonucunda, ESKMÖ ile yaş değişkeni arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişki tespit edilmemiştir ($p > .05$).

Tablo 5'te katılımcıların milli sporcu olup olmasına göre ESKMÖ puanlarının t testi ile incelendiği sonuçlar yer almaktadır.

Tablo 5

Milli Sporcu Değişkenine Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Değişken	Milli Sporcu	N	\bar{X}	ss	sd	t	p
İçsel motivasyon	Evet	157	53.43	8.11	301	1.30	.19
	Hayır	146	52.10	9.65			
Dışsal motivasyon	Evet	157	21.56	3.73	301	4.47	.00*
	Hayır	146	19.32	4.92			
Motivasyonsuzluk	Evet	157	19.24	5.93	301	-2.45	.81
	Hayır	146	19.41	5.84			

$p < .05$

Tablo 5'te görüldüğü üzere katılımcıların milli sporcu olma durumuna göre dışsal motivasyon boyutunda anlamlı farklılaşma gösterdiği saptanmıştır ($p < .05$). Buna göre, dışsal motivasyon boyutunda milli sporcu olanların puan ortalamalarının (Evet_N = 157 = 21.56 ± 3.73) milli sporcu olmayanların (Hayır_N = 146 = 19.32 ± 4.92) puan ortalamalarından anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği saptanmıştır.

Tablo 6'da engelli sporcuların spor yaşı ile ESKMÖ puanları arasında ilişki incelenmiştir.

Tablo 6

Spor yaşına Göre Korelasyon Sonuçları

Değişken	N	\bar{X}	ss	r	p
Spor yaşı	303	21.79	161.50	.03	.60
İçsel motivasyon		52.79	8.90		
Spor yaşı	303	21.79	161.50	.06	.33
Dışsal motivasyon		20.48	4.48		
Spor yaşı	303	21.79	161.50	-.12**	.00*
Motivasyonsuzluk		19.32	5.88		

$p < .05$

Tablo 6'da yapılan Pearson Moment Korelasyon analizi sonucunda, Motivasyonsuzluk boyutu ile spor yaşı değişkeni arasında, istatistiksel açıdan negatif yönde düşük düzeyde anlamlı ilişki saptanmıştır ($r_n = 303 = -.12$; $p < .05$). Başka bir ifade ile yaş arttıkça motivasyonsuzluk puanlarının azaldığı yani bireylerin yaptıkları sporun nedenlerine ilişkin farkındalıklarının azaldığı görülmüştür.

Tablo 7'de bedensel, görme ve işitme engelli sporcuların ESKMÖ puan ortalamalarına ait sonuçlar yer almaktadır.

Tablo 7

Bedensel, Görme ve İşitme Engelli Sporcuların ESKMÖ Ortalamaları

Madde No	ESKMÖ Maddeleri	Bedensel engelli \bar{X}	Görme engelli \bar{X}	İşitme engelli \bar{X}
1	Spor, yetersizliklerimi en aza indirir.	4.74	4.39	4.00
2	Spor özgür hissettirir.	4.60	4.82	4.19
3	Spor zorluklarla mücadele edebilme özelliği kazandırır.	4.64	4.42	3.86
4	Spor kendi sınırimi bilmemi sağlar.	4.45	4.44	3.74
5	Spor sayesinde engelimle başa çıkabilirim.	4.37	4.30	3.87
6	Sporda kazanmak bana haz verir.	4.67	4.50	4.22
7	Yeteneklerimi keşfetmek bana mutluluk verir.	4.65	4.46	4.13
8	Spor kişisel gelişimimi artırır.	4.59	4.50	4.07
9	Sporun fiziksel gelişimime olumlu etkisi olduğunu düşünürüm.	4.59	4.30	4.17
10	Spor dayanıklılığımı artırır.	4.63	4.42	4.11
11	Spor kas kütlemini artırır.	4.67	4.50	4.08
12	Spor yapınca kendimi iyi hissederim.	4.67	4.50	4.21
13	Engelli arkadaşlarıma örnek olmak için spor yaparım.	4.33	4.55	4.17
14	Sporun bana statü kazandırdığına inanırım.	4.29	4.42	3.98
15	Medyadaki sportif başarı hikâyelerine özenirim.	4.09	4.42	3.81
16	Spor benim için sosyal güvence aracıdır.	3.59	4.14	3.61
17	Yeteneklerimi başkalarına göstermek hoşuma gider.	4.31	4.46	3.80
18	Spora zaman ve efor harcıyorum ama buna değer mi bilmiyorum.	3.61	3.42	3.17
19	Sporun bana ne kazandırdığından emin değilim.	4.10	4.01	3.51
20	Sporcuyum ama spor yapmak bana göre değil.	4.24	4.21	3.81
21	Sporcuyum ama elimde olsa spor yapmam.	4.27	4.28	3.82
22	Branşımda ne kadar ilerleyebileceğim ile ilgili bir fikrim yok.	3.89	3.58	3.65

ESKMÖ'nün boyutlarına (içsel motivasyon, dışsal motivasyon, motivasyonsuzluk) göre veri toplama aracındaki maddeler göz önüne alındığında, tabloda göze çarpan içsel motivasyon boyutu maddelerine göre bedensel engelli sporcuların “Spor, yetersizliklerimi en aza indirir” maddesi puan ortalamasının ($\bar{X} = 4.74$) diğer engel gruplarının ortalamalarından yüksek olduğu, görme engelli sporcuların “Spor özgür hissettirir” maddesi puan ortalaması ($\bar{X} = 4.82$) ile diğer engel gruplarının ortalamalarından yüksek olduğu, işitme engelli sporcuların “Spor zorluklarla mücadele edebilme özelliği kazandırır” maddesi puan ortalaması ($\bar{X} = 3.86$) ile diğer engel gruplarının ortalamalarından daha düşük olduğu belirlenmiştir. Dışsal motivasyon boyutu maddelerine göre ise görme engelli sporcuların dış motivasyon faktörlerinin tüm madde (örnek olmak, statü kazanmak, başarı hikâyelerine özenme, sosyal güvence, yeteneklerini gösterme aracı) ortalamalarının hem bedensel engelli hem de işitme engelli sporcuların puan ortalamalarından daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Motivasyonsuzluk boyutunda ise puan ortalamaları baz alındığında “Spora zaman ve efor harcıyorum ama buna değer mi bilmiyorum”, “Sporun bana ne kazandırdığından emin değilim”, “Sporcuyum ama spor yapmak bana göre değil” ve “Sporcuyum ama elimde olsa spor yapmam” maddelerinde işitme engelli sporcuların, diğer engelli sporculara göre motivasyonsuz oldukları belirlenmiştir.

Tablo 8’de bedensel, görme ve işitme engelli sporcuların engel türlerine göre ESKMÖ’den aldıkları puan ortalamaları incelenmiştir.

Tablo 8

Engel Türü ve ESKMÖ Alt Puanlarına Yapılan ANOVA Testi Sonuçları

	Engel türü	N	\bar{X}	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Fark
İçsel motivasyon	Bedensel engelli (a)	149	55.31	2606.410 21321.491	2 300	1303.205 71.072	18.3 37	.00*	a*-b-c
	Görme engelli (b)	56	53.25						
	İşitme engelli(c)	98	48.69						
Dışsal motivasyon	Bedensel engelli (a)	149	20.63	250.550 5817.160	2 300	125.275 19.391	6.46 1	.00*	b*a-c
	Görme engelli (b)	56	22.01						
	İşitme engelli (c)	98	19.39						
Motivasyonsuzluk	Bedensel engelli (a)	149	20.13	277.450 10181.203	2 300	138.725 33.937	4.08 8	.01*	a*-b-c
	Görme engelli (b)	56	19.53						
	İşitme engelli (c)	98	17.97						

 $p < .05$

Tablo 8’de görüldüğü üzere bedensel, görme ve işitme engelli sporcuların ESKMÖ’den aldıkları puan ortalamaları arasında yapılan ANOVA testine göre anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p < .05$). Buna göre, bedensel engelli sporcuların içsel motivasyon puan ortalamalarının ($\bar{X} = 55.31$), görme engelli ($\bar{X} = 53.25$) ve işitme engelli ($\bar{X} = 48.69$) sporculara; dışsal motivasyon boyutunda görme engelli sporcuların puan ortalamalarının ($\bar{X} = 22.01$), bedensel ($\bar{X} = 20.63$) ve işitme engelli ($\bar{X} = 19.39$) sporculara; motivasyonsuzluk alt boyutunda ise bedensel engelli sporcuların puan ortalamalarının ($\bar{X} = 20.13$), görme engelli ($\bar{X} = 19.53$) ve işitme engelli sporculara ($\bar{X} = 17.97$) göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır.

Tartışma ve Sonuç

Araştırma, farklı engel gruplarındaki (bedensel, görme ve işitme) sporcuların spora katılım motivasyonlarının belirlenmesi amacı ile yapılmıştır. Araştırmaya 303 sporcu (149 bedensel engelli, 56 görme engelli, 98 işitme engelli) gönüllü olarak katılım göstermiştir. Bedensel engelli sporcular (32 kadın, 117 erkek); görme engelli sporcular (21 kadın, 35erkek), işitme engelli sporcular (16 kadın, 82 erkek) ilgili spor federasyonunca ulusal ve uluslararası organizasyonlara [bireysel spor branşlarında ($N = 132$) ve takım sporları branşlarında ($N = 171$)] aktif katılım gösteren bireylerdir.

Ülkemizde farklı şekillerde yetersizlikten etkilenmiş bireylerin başta özel eğitim olmak üzere, sosyal hayata ve spora katılımları günden güne artmaktadır. Engelli sporlarının yaygınlaştırılması hareketine hizmet eden farklı araştırmaların (Çevik & Kabasakal, 2013; Demir & İlhan, 2019; Ergun, 2011; Gürsel, 2006; Güvendi & İlhan, 2017; İlhan, 2008; İlhan, 2009; İlhan & Suveren, 2009; Kırımoğlu, İlhan, Kayıhan, Aksoy & Yılmaz, 2016; Yarımkaya, İlhan & Karasu, 2017) yanı sıra spora yönelimin nedenlerine ilişkin ipuçlarının belirlenmesine doğrudan hizmet etme amacı taşıyan bu araştırmada motivasyonel faktörler, bazı değişkenler (engel türü, cinsiyet, spor türü, sporculuk yaşı ve milli sporcu olma) bakımından ele alınmıştır.

Araştırmada ele alınan farklı engel grubundaki sporcuların cinsiyet değişkenine göre, spora katılım motivasyon düzeyleri incelenmiştir. Bu bağlamda görme engelli kadın sporcuların motivasyonsuzluk puanlarının erkeklerden yüksek düzeyde anlamlı farklılık gösterdiği bulunmuştur. Bu durum görme engelli kadın sporcuların yaptıkları spora ilişkin farkındalıklarının erkek sporculardan daha iyi düzeyde olduklarını işaret etmektedir. Demir ve İlhan’ın (2019) “Spora Katılım Motivasyonu: Görme Engelli Sporcular Üzerine Bir Araştırma” isimli çalışmanın sonucundan farklı olarak görme engelli sporcuların cinsiyetleri ile spora katılım motivasyonu düzeyi arasında anlamlı farklılık saptanmamıştır. Araştırmada işitme engelli sporcuların ise, içsel ve dışsal motivasyon puan ortalamalarının kadın sporcuların lehine anlamlı düzeyde yüksek olduğu tespit edilmiştir. Buna göre işitme engelli kadın sporcuların erkeklere göre spora katılımda keyif alma, mutlu olma, heyecan duyma ve spora yönelik içsel dürtülerinin yanı sıra çevresel etmenlerin, ödül, alkış, popülerite gibi faktörlerden daha fazla etkilendiği söylenebilir. Bedensel ve görme engelli sporcuların cinsiyete göre puan ortalamalarının benzer düzeyde olduğu

saptanmıştır. Shihui, Jin, Mai ve On (2007) benzer şekilde farklı engel gruplarının spora katılım motivasyonlarını inceledikleri çalışmada kadın ve erkek sporcuların motivasyonel kaynaklarının birbirine yakın olduğu belirtilmektedir. Buna karşın, Blinde ve McCallister (1999) yaptıkları çalışmada, engelli kadın sporcuların spora katılım konusunda erkek sporculara göre daha istekli oldukları sonucuna ulaşmışlardır.

Araştırmada bedensel, görme ve işitme engelli katılımcıların yapmış oldukları spor branşı ile spora katılım motivasyonları arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. İçsel motivasyon boyutunda bireysel spor yapan bedensel engelli sporcuların puan ortalamalarının görme engelli ve işitme engelli sporculara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu tespit edilmiştir. Literatürde bedensel engelli sporcuların spora yönelik görüşlerinin olumlu olduğu saptanmıştır (Güler, Demir & Dursun, 2019; Gürsel, 2006). Bireysel spor branşlarındaki görme engelli sporcuların dışsal motivasyon puan ortalamalarının, bedensel engelli ve işitme engelli sporculara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır. Takım sporlarına ait branşlara sahip bedensel engelli sporcuların içsel motivasyon puan ortalamalarının, görme engelli ve işitme engelli sporculara; motivasyonsuzluk boyutunda takım sporu yapan bedensel engelli sporcuların puan ortalamalarının, görme engelli ve işitme engelli sporculara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonucuna paralel olarak Demir ve İlhan (2019) araştırmalarında görme engelli sporcuların spor branşlarına göre (judo, futbol, goalball, halter) içsel motivasyon ve dışsal motivasyon boyutunda anlamlı farklılık saptamıştır. Engelli spor branşları arasında yaygınlaşma, izlenirlik ve popülerlik bakımından bazı farklılıklar olmasının, sporcuların bu dinamiklerden etkilenmesine neden olabileceği ve katılım motivasyonlarında bu yönü ile ayrılmaların oluşabileceği değerlendirilmektedir. Ülkemizde engelliler sporunun gelişimi göz önüne alındığında, başlangıç olarak çok eskiye dayanmadığı ancak nicelik ve nitelik olarak hızlı bir seyirde olduğunu ifade etmek gerekir. Ancak bu alanda bazı spor branşlarının diğerlerine nazaran daha ön planda olduğu gözlenmektedir. Katılım oranı ve uluslararası başarılar bakımından özellikle ampute futbol ya da tekerlekli sandalye basketbolu gibi branşlarındaki sporcuların katılım motivasyonları ile engelli bireyler için özellikle sosyalleşme ya da rekreasyonel güdüler temeline dayalı ve yeni gelişmekte olan spor branşlardaki sporcuların katılım motivasyonları arasında oluşabilecek bir farklılaşma doğal bir sonuç olarak görülebilir.

Araştırmada, yaş değişkenine göre, engelli sporcuların spora katılım motivasyonları incelendiğinde, istatistiksel açıdan anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Bu bağlamda, katılımcıların yaş gruplarında spora katılım motivasyonlarının benzer düzeyde olduğu söylenebilir. Araştırma sonucundan farklı olarak Demir ve İlhan (2019) görme engelli sporcular ile yaptığı araştırmalarında içsel motivasyon boyutu ile yaş arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Literatürde engeli olmayan bireyler ile yapılan çalışmalarda yaş ile motivasyon düzeyi arasında anlamlı ilişki tespit edilmeyen (Hazar, Tekkurşun-Demir & Can, 2018) ve yaş ile dışsal motivasyon kaynakları arasında (Kaman, Gündüz & Gevat, 2017; Weiss & Chaumeton, 1992; Yalçın, Turğut, Gacar & Çalık, 2017) anlamlı farklılık tespit eden araştırmalar bulunmaktadır.

Bunun yanında katılım motivasyonu ve sporculuk yaşı değişkenine göre ele alındığında; sporcuların iç ve dış motivasyon kaynakları ile yaşları arasında bir anlamlı bir ilişki yoktur. Buna karşın motivasyonsuzluk boyutu ile spor yaşı değişkeni arasında istatistiksel açıdan negatif yönde düşük düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur. Buna göre katılımcıların spor yaşı arttıkça spora katılma nedeni ve ortaya çıkan sonuçlar arasında bağlantıyı kurma düzeyinde düşüş olduğu söylenebilir. Çünkü motivasyonsuzluk, bireyin spora katılımını sürdürürken bunu ne içsel ne de dışsal nedenler olmaksızın yapıyor ve neden yaptığını bilmiyor olmasıdır (Bayar, 1997). Yaş ve katılım motivasyonu ilişkisini ele alan bazı araştırmalarda, yaşa bağlı olarak iç motivasyonun azalıp, dışsal nedenlerin ön plana geçebileceği belirtilmektedir. Benzer olarak sporcularda zamanla statü ve ödülün, iç motivasyonu bastıran unsurlar olabileceği savunulmaktadır (Brodtkin & Weis, 1990; Demir & İlhan, 2019; Weiss & Chaumeton, 1992). Günümüzde spora katılım yaş faktörüne bağlı olarak azalmaktadır (Çeker, Çekin & Ziyagil, 2013). Her ne kadar bu araştırmaya katılan engelli sporcuların yaşları ile iç ve dış motivasyonları arasında anlamlı bir ilişki olmasa da yaş ilerledikçe dış motivasyon kaynaklarında iç motivasyona göre daha fazla artış olduğu görülmüştür. Tüm spor branşlarının sevk ve idaresi özerk spor federasyonları tarafından yapılmakta olup finansal destek ise büyük ölçüde devlet tarafından yapılmaktadır. Ülkemizde son yıllarda engelli federasyonlarına ayrılan kaynaklardaki artışın yanı sıra uluslararası şampiyonalar, paralimpik oyunlardaki başarılarıdaki gelişmelere bağlı olarak sporculara sunulan

ödülleri ile teşvik fırsatları profesyonelliği beraberinde getirmiştir. Sporcularda yaş ve tecrübeye paralel olarak elde edilen maddi ve manevi kazanımların dış motivasyon puan düzeylerine etkide bulunabileceği düşünülmektedir.

Elde edilen sonuçlara göre, milli sporcu olanların dışsal motivasyon puan ortalamalarının kendileri lehine yüksek ve anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda milli sporcuların milli olmayanlara göre, ödül ve çevredekilerin tebriklerini almak, isminin popülerliğini sağlamak gibi nedenlerle spora katılım gösterdiği söylenebilir. Alanyazında engeli olmayan bireylerin milli olma durumunun spora katılım motivasyonu açısından incelendiği araştırmalara rastlansa da (Aslan & Kuru, 2002; Serin, 2016) engelli bireylerin spora katılım motivasyonunun milli olma durumu ile birlikte incelendiği araştırmaya rastlanmamıştır.

Sporcuların motivasyon kaynakları daha detaylı ele alındığında veri toplama aracının boyutları ile bu boyutlardaki maddeler Tablo 6 da ayrıntıları ile sunulmuş ve içsel motivasyon boyutu maddelerine göre bedensel engelli sporcuların “Spor, yetersizliklerimi en aza indirir” maddesi puan ortalamasının diğer engel gruplarının ortalamalarından yüksek olduğu, görme engelli sporcuların “Spor özgür hissettirir” maddesi puan ortalaması ile diğer engel gruplarının ortalamalarından yüksek olduğu, işitme engelli sporcuların “Spor zorluklarla mücadele edebilme özelliği kazandırır” maddesi puan ortalaması ile diğer engel gruplarının ortalamalarından daha düşük olduğu belirlenmiştir. Dışsal motivasyon boyutu maddelerine göre ise görme engelli sporcuların dış motivasyon faktörlerinin tüm madde (örnek olmak, statü kazanmak, başarı hikayelerine özenme, sosyal güvence, yeteneklerini gösterme aracı) ortalamalarının hem bedensel hem de işitme engelli sporcuların puan ortalamalarından daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Motivasyonsuzluk boyutunda ise puan ortalamaları baz alındığında “Spora zaman ve efor harcıyorum ama buna değer mi bilmiyorum”, “Sporun bana ne kazandırdığından emin değilim”, “Sporcuyum ama spor yapmak bana göre değil” ve “Sporcuyum ama elimde olsa spor yapmam” maddelerinde işitme engelli sporcuların, diğer engelli sporculara göre motivasyonsuz oldukları belirlenmiştir. Görme engelli sporcularda sporun kendilerini özgür hissettirmesi maddesinin diğer engel gruplarından daha yüksek olması, bu engel grubunda bağımsız hareket etme ihtiyacının ön planda olması ve ihtiyaçların ise katılım motivasyonun belirleyicisi olabileceği şeklinde açıklanabilir. Maddeler bazında genel olarak işitme engelli sporcuların puan ortalamalarının diğer grupların puan ortalamalarından düşük olduğu görülmüştür. İşitme engelli sporcuların pek çoğunda işitme cihazı kullanımı ya da işitme kayıplarına rağmen az da olsa işitebildikleri ve bunun yanında diğer engel gruplarından farklı olarak da normal gelişim gösteren akranları ile de spor yapabildikleri bilinmektedir. Ayrıca işitme engellileri sporu paralimpik oyunlarda yer almamakla birlikte diğer engelli kategorilerine göre farklı bir özelleşme şeklinde ele alınmamaktadır. Bu yönü ile işitme engelli sporcuların kendilerini engelli olarak nitelemedikleri de sıklıkla karşılaşılan bir durumdur. Bu durumun yansıması olarak spora katılım motivasyonlarında bir etki yaratmış olabileceği düşünülmektedir. Bedensel engelli sporcularda ise yetersizlikten etkilenme alanları göz önüne alındığında, doğal olarak fiziksel, fizyolojik ve temel motor becerilerinin özelliklerinin gelişmesi temelinde bir katılım motivasyonunun ön planda olduğu belirlenmiştir. Nitekim toplumsal ve genel bir yaklaşımla, sporun tüm gelişim boyutlarını desteklemesinin yanı sıra özellikle fiziksel gelişim ile ilişkilendirildiği araştırmalar mevcuttur (Demir, İlhan, Cicioğlu & Kabak, 2017).

Bedensel, görme ve işitme engelli sporcuların ESKMÖ’den aldıkları puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Buna göre, bedensel engelli sporcuların içsel motivasyon puan ortalamalarının görme ve işitme engelli sporculara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bedensel engelli sporcuların spora katılımında diğerlerine göre, daha çok iç dünyasından etkilendiği, sporda heyecan, mutluluk, haz alma ve içsel isteğinin daha fazla ön planda olduğu söylenebilir. Dışsal motivasyon boyutunda ise görme engelli sporcuların puan ortalamalarının, bedensel ve işitme engelli sporculara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır. Bu bağlamda, görme engelli sporcuların diğer sporculara kıyasla çevreden daha fazla etkilendiği, ödül alma, alkışlanma, tebrik alarak popüler olma isteğinin diğer engel grubundaki sporculardan fazla olduğu düşünülebilir. Motivasyonsuzluk alt boyutunda ise bedensel engelli sporcuların puan ortalamalarının, görme engelli ve işitme engelli sporculara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır. Buna göre bedensel engelli sporcuların spora katılma nedenleri ve sonuçları arasındaki bağlantıyı görme ve işitme engelli sporculara kıyasla daha az kurabildiği söylenebilir. Literatürde benzer bulguların yer aldığı araştırmaya rastlanmamıştır.

Sonuç olarak, araştırmada toplam puan ortalamaları bakımında spora katılım motivasyonu en yüksek grubun bedensel engelli sporcular olduğu, bunu görme engelli ve işitme engelli sporcuların izlediği tespit edilmiştir. Milli olan sporcuların dış motivasyonlarının, milli olmayan sporculara göre anlamlı olarak yüksek olduğu, spor yaşı arttıkça motivasyonsuzluğun anlamlı olarak azaldığı, işitme engelli kadın sporcuların aynı engel grubu içerisinde iç ve dış motivasyon puanlarına göre erkek sporculardan anlamlı olarak yüksek motivasyona sahip oldukları, bedensel engelli sporcuların genel olarak spor yapma güdülerinin fiziksel gelişim ile ilişkili olduğu, görme engelli sporcuların iç motivasyon faktörleri arasında “sporun özgür hissettirmesi” özelliğinin daha çok vurgulandığı, işitme engelli sporcularda ise diğer engel gruplarındaki sporculara göre “motivasyonsuzluğun” ön plana çıktığı belirlenmiştir.

Engelli sporcuların farklı motivasyon kaynaklarından etkilenecek spora katıldığı ve devam ettirdiğini söylemek mümkündür. Bunun yanında motivlerin engel türüne, bazı boyutlarda cinsiyete, sporculuk tecrübesi gibi faktörlere göre farklılıklar gösterdiği de söylenebilir. Motivlerin bilinmesi, antrenörler, beden eğitimi öğretmenleri ve aileler için oldukça büyük bir önem taşımaktadır. Sporun farklı derecelerde yetersizlikten etkilenen bireylere sunabileceği olası katkılarının yelpazesi oldukça geniştir. Motivasyonel faktörler spora yönelimin destek noktasını oluşturmaktadır. Bu faktörler zaman içerisinde değişebilmekte ve farklı boyutlar kazanabilmektedir. Sürekli değişime açık olma özelliği bakımından, motivasyonel faktörlerin belirlenmesi farklı gelişim gösteren bireyler için spora başlama ve devam etme noktasında önemli katkılar sunabilecektir. Bireylerin kişilik özellikleri gibi farklı etkenler ile spora katılım motivasyonunun bir arada ele alınmasına yönelik çok boyutlu araştırmaların farklı bağımsız değişkenler ile yapılması önerilebilir. Böylelikle yeni teorilerin ortaya konulması ve farklı gelişim gösteren bireyler için en uygun spor branşlarının belirlenmesi sağlanacak ve engelli bireylerin sporda aktif kalma olasılığı da artabilecektir.

Kaynaklar

- Ardahan, F. (2013). Bireyleri rekreatif spor etkinliklerine motive eden faktörlerin remm ölçeğini kullanarak çeşitli demografik değişkenlere göre incelenmesi: Antalya örneği [The examine of the factors motivating people participating in recreational exercise by using remm scale with respect to some demographic variables: Antalya case]. *Pamukkale Journal of Sport Sciences*, 4(2), 1-15.
- Aslan, A., & Kuru, E. (2002). Profesyonel ve amatör futbolcuların başarı motivasyonu farklılıkları ve sportif tecrübe ile ilişkisi [Achievement motivation differences of professional and amateur soccer players and relationship with sport experience]. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(2), 23-30.
- Bayar, P. (1997). *Sporda psiko-sosyal alanlar seminer kitabı*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Büyüköztürk, Ş., Çokluk-Bökeoğlu, Ö. & Köklü, N. (2015). *Sosyal bilimler için istatistik [Statistics for social sciences]*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Blinde, E. M., & McCallister, S. G. (1999). Women, disability, and sport and physical fitness activity: The intersection of gender and disability dynamics. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 70(3), 303-312. doi: 10.1080/02701367.1999.10608049.
- Brodkin, P., & Weis, M. R., (1990). Developmental differences in motivation for participating in competitive swimming. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 12(3), 248-263.
- Büyüköztürk, Ş., Çokluk-Bökeoğlu, Ö., & Köklü, N. (2015). *Sosyal bilimler için istatistik [Statistics for social sciences]*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Çeker, A., Çekin, R., & Ziyagil, M. A. (2013). Farklı yaş gruplarındaki kadın ve erkeklerin düzenli fiziksel aktiviteye katılım davranışının değişim basamakları [Regular physical activity stages of behavior change in women and men from different age groups]. *Celal Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 8(1), 11-20.
- Çevik, O., & Kabasakal, K. (2013). Spor etkinliklerinin, engelli bireylerin toplumsal uyumuna ve sporla sosyalleşmelerine etkisinin incelenmesi [Investigation of the effects of sport activities on disabled persons social adaptation and their socialization by sport]. *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*, 3(2), 74-83.
- Demir, G. T., & İlhan, E. L. (2019). Spora katılım motivasyonu: görme engelli sporcular üzerine bir araştırma [Motivation for participation in sports: A research on the visually impaired athletes]. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 4(1), 157-170. doi: 10.31680/gaunjss.525455.
- Demir, G. T., İlhan, E. L., Cicioğlu, H. I., & Serkan, K. (2017). Headmaster and teacher opinions for special olympics young athletes program. *Physical Education and Sport/Science, Movement and Health*, 17(2), 302-311.
- Ercan, L. (2001). *Motivasyon-güdülenme, sınıf yönetiminde yeni yaklaşımlar [Motivation, new approaches in classroom management]*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Ergun, N. (2011). *Bedensel engellilerde sportif aktiviteler ve klasifikasyon [Sportive activities and classification in individuals with physical impairments]*. Uluslararası Katılımlı Engellilerde Beden Eğitim ve Spor Kongresi Kongre Kitabı. Konya: Selçuk Üniversitesi.
- Good, T. L., & Brophy, J. (1994). *Looking in classrooms*. New York: Harpercollins.
- Güler, B., Demir, G., T., & Dursun, M. (2019). Bedensel engelli bireylerin spor ve sporcu kavramına yönelik metaforik algıları. G. Hergüner (Ed.), *Her yönüyle spor [Sports in every aspect]* içinde (ss. 291-309). İstanbul: Güven Plus Grup A.Ş. Yayınları.

- Gürsel, F. (2006). Engelliler için beden eğitimi ve spor dersinin öğrencilerin engellilere yönelik tutumlarına etkisi [Physical education and sports for the disabled course and students' attitudes]. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(31), 67-73.
- Güvendi, B. & İlhan, E. L. (2017). Effects of adapted physical activity applied on intellectual disability students toward level of emotional adjustment, self-managing and the socialization: Parent and teacher interactive research. *International Journal of Human Sciences*, 14(4), 3880-3894. doi:1014687/jhs.v14i4.4812
- Hazar, Z., Tekkurşun-Demir, G., & Can, B. (2018). Lise öğrencilerinin spora katılım güdülerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi [Investigations of high school students from different variables to sport participations]. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 16(4), 225-235. doi: 10.1501/Sporm_0000000405
- İlhan, L. (2008). Eğitilebilir zihinsel engelli çocuklarda beden eğitimi ve sporun sosyalleşme düzeylerine etkisi [The effect of physical education upon the socialization levels of mentally handicapped children]. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16(1), 315-324.
- İlhan, L. (2009). Zihinsel engelli çocuğu olan anne-babaların çocuklarının özel eğitimleri sürecinde beden eğitimi ve spor etkinliklerine yaklaşımlarının değerlendirilmesi [Evaluating the conscious levels of parents on the effects of physical education and sport activities on their handicapped children during special education]. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 38-48.
- İlhan, L., & Gencer, E. (2013). Liselerarası badminton müsabakalarına katılan sporcu-öğrencilerin spora katılım motivasyonlarının belirlenmesi [Determination of participation motivation of high school athlete students that participated in badminton competition]. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 18(1-4), 1-6.
- Jaarsma, A., Dijkstra, P. U., Geertzen, J. H. B., & Dekker, R. (2014). Barriers to and facilitators of sports participation for people with physical disabilities: A systematic review. *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports*, 24(6), 871-881. doi: 10.1111/sms.12218.
- Kaman, M. B., Gündüz, N., & Gevat, C. (2017). Tenis sporcularının spora katılım motivasyonlarının incelenmesi [Research on the motivation of tennis players for participating in sports]. *Spormetre*, 15(2), 65-72.
- Kaplan, A., & Ardahan, F. (2013). Doğa sporları yapan bireylerin profilleri, doğa sporu yapma nedenleri ve elde ettikleri faydalar: Antalya örneği [The profile of the outdoor sports participants and the reason and the benefits of participating in outdoor sports: Antalya case]. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(8), 93-114.
- Kırımoglu, H., İlhan, E. L., Kayıhan, G., Aksoy, U. M., & Yılmaz, A. (2016). Evaluation of dissociative life of male athletes in some disability sportive branches. *Journal of Human Sciences*, 13(1), 1786-1791. doi: 10.14687/ijhs.v13i1.3643
- Konter, E. (1995). *Sporda motivasyon [Motivation in sports]*. İzmir: Saray Yayıncılık.
- Korkutata, A. (2016). Participation motivation in sport: A study on taekwondo athletes. *Turkish Journal of Sport and Exercise*, 18(3), 47-55.
- Leblanc, J., & Dickson, L. (2005). *Çocuklar ve spor [Children and sports]*. (G. Gül, Çev.). Ankara: Bağırhan Yayınevi.
- Malone, T., & Lepper, W. (1987). Making learning fun: A taxonomy of intrinsic motivations for learning. In Snow R. E. & Farr M. F. (Eds.), *Aptitude, learning, and instruction: Cognitive and affective process analyses* (pp. 223-253). Hillsdale N.J: Lawrence Erlbaum Associates.

- Neuman, W. L. (2012). *Toplumsal araştırma yöntemleri: Nicel ve nitel yaklaşımları II [Social research methods: Qualitative and quantitative approaches II]* (5. basım). (Çev. S. Özge). İstanbul: Yayın Odası.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel çalışma ve değerlendirme yöntemleri [Qualitative studies and assessment methods]*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Serin, C. (2016). *Türk milli yelkencilerinin motivasyon ve kontrol odağı ilişkisinin incelenmesi [Examining the relationship of motivation and focus of control in Turk national sailors team]* (Yüksek lisans tezi). İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Shihui, C., Jin, W., Mei, J., & On, L. K. (2007). Motivation of sport participation in elite athletes with physical disabilities in mainland China. *Asian Journal of Exercise & Sports Science*, 4(1), 63-67. doi: 10.1123/apaq.2016-0127
- Şirin, E. F., Çağlayan, H. S., Çetin, M. Ç., & İnce, A. (2008). Spor yapan lise öğrencilerinin spora katılım motivasyonlarına etki eden faktörlerin belirlenmesi [Determination of factors affecting sports participation motivation of high school students who make sports]. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(2), 98-110.
- Şirin, E. F. (2007). Futbolcu kızların (12-15 yaş) spora katılım motivasyonlarının belirlenmesi [Determination of participation motivation in young female soccer players (12-15 years old)]. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 6(1), 1-7.
- Tekkurşun-Demir, G., İlhan, E. L., Cicioğlu, H. İ., & Kabak, S. (2017). Headmaster and teacher opinions for special olympics young athletes program. *Movement & Health*, 17(2), 302-311.
- Tekkurşun-Demir, G., İlhan, E. L., Esentürk, O., & Kan, A. (2018). Engelli bireylerde Spora Katılım Motivasyonu Ölçeği (ESKMÖ): Geçerlik ve güvenilirlik çalışması [Motivation Scale for Sports Participation of People with Disabilities (MSSPPD): A study of validity and reliability]. *Sportmetre*, 16(1), 95-106. doi: 10.1501/Sporm_0000000347.
- Tenenbaum, G. & Eklund, R. C. (2007). Exercise adherence. In G. Tenenbaum & R. C. Eklund (Eds.), *Handbook of sport psychology* (pp. 516-518). Hoboken, NJ: John Wiley & Sons, Inc.
- Wakefield, J. (1996). *Educational Psychology: Learning to be a problem solver*. Boston: Houghton Mifflin.
- Weiss, M. R., & Chaumeton, N. (1992). Motivational orientations in sport. In T. S. Horn, (Ed.), *Advances in Sport Psychology* (pp. 61-99). Champaign, IL: Human Kinetics,
- Yarımkaya, E., İlhan, E. L., & Karasu, N. (2017). Akran aracılı uyarlanmış fiziksel aktivitelere katılan otizm spektrum bozukluğu olan bir bireyin iletişim becerilerindeki değişimlerin incelenmesi [An investigation of the changes in the communication skills of an individual with autism spectrum disorder participating in peer mediated adapted physical activities]. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 18(2), 225-252, doi: 10.21565/ozelegitimdergisi.319423
- Yalçın, İ., Turgut, M., Gacar, A., & Çalık, F. (2017). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu'nda öğrenim gören kadın sporcuların spora katılım motivasyonlarının bazı değişkenlere göre araştırılması [Investigation of sport participation motivation of female sportsmen who study at school of physical education and sports according to some variables]. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(2), 201-210.

Ankara University Faculty of Educational Sciences Journal of Special Education

Year: 2020, Volume: 21, No: 1, Page No: 49-69

doi: 10.21565/ozelegitimdergisi.490063

RESEARCH

Received Date: 17.12.18

Accepted Date: 16.11.19

OnlineFirst: 09.12.19

Motivation of Athletes with Disabilities for Sports Participation

Gönül Tekkursun-Demir *
Gazi University

Ekrem Levent İlhan **
Gazi University

Abstract

The study was conducted to determine motivations of the licensed athletes within Turkish Physically Disabled/Blind/Deaf Sports Federations for sports participation. A total of 303 disabled athletes participated in the study that was designed in the quantitative model. In the study, it was determined that the group with the highest motivation to participate in sports in terms of the total scores in all sub-scales were physically disabled athletes. It was followed by blind and deaf athletes. It was observed that extrinsic motivation of the national athletes was significantly higher than of the non-national ones; that motivation decreased significantly as age increased; and that deaf women athletes had significantly higher motivation than their male counterparts in both intrinsic and extrinsic motivation scores. In addition, it was also determined that motives physically disabled athletes for sports doing was related with physical development; that among intrinsic motivation factors of blind athletes, “doing sports makes someone feel free” was emphasized more, and that “amotivation” came the forefront for physically disabled athletes when compared to others. In short, it was found that national athletes and physically disabled athletes were more likely a have higher motivation for sports participation than their non-national and deaf-blind counterparts, respectively. In addition, there was no significant relationship between motivation for sports participation and age, but it differed significantly by experience.

Keywords: Athlete with disability, motivation, motivation of the individuals with disabilities for participation in sports, team sports, individual sports.

Recommended Citation

Tekkursun-Demir, G. & İlhan, E. L. (2020). Motivation of athletes with disabilities for sports participation. *Ankara University Faculty of Educational Sciences Journal of Special Education*, 21(1), 49-69. doi: 10.21565/ozelegitimdergisi.490063

***Corresponding Author:** Res. Assist, E-mail: gonultekkursun@hotmail.com, <http://orcid.org/0000-0002-2451-5194>

**Assoc. Prof., E-mail: levent-besyo@hotmail.com, <http://orcid.org/0000-0002-1117-2700>

The individuals that make up a society continue their lives with their innate or subsequent disabilities due to their developmental characteristics. Influences of inabilities and some of the disadvantages that can be caused by limb deficiency and sensory or intellectual impairments may often affect adversely their quality of life and social life. The positive views of the social groups, the opportunities offered, consciousness, awareness, and the contributions of educational and social policies are critical to enable such individuals to be able to develop their existing potentials, cope with their obstacles, and maintain a quality life as the respectable members of a social life. There is no doubt that sports has an active place in the range of opportunities offered to individuals with the disabilities. Sports is a biological, pedagogical and social phenomenon that improves the physiological and psychological health of the individuals, regulates their social behaviors, and brings them to a certain level of mental and motoric abilities. Therefore, it should be considered as a means in the process of social adaptation of the individuals with the disabilities (İlhan, 2008). It is possible to observe all and, even more, positive effects of sports on individuals with the disabilities as well as individuals with normal development. Every sports event is a social experience for the individuals with the disabilities. Besides, sports affects all individuals in its natural environment in distinct ways and supports all developmental dimensions (Tekkurşun Demir, İlhan, Esentürk, & Kan, 2018). Individuals engaged in sports are more confident, more responsive to their surroundings and friends, and their mental health is more balanced and regular. It should be remembered that motivation is one of the cornerstones of the individual's participation in sports (Tekkurşun-Demir et al. 2018). Motivation of the individual for participation in sports is a leading element affecting starting sports and success in sports at the next stage. According to Leblanc and Dickson (2005), it is difficult to understand the reasons why individuals are directed to sports. The reasons for this are that individuals have distinct motivations to do sports and that these motivations change day by day. When the root of the word "motivation", which means "something evoking the effort and drive", is root is examined, it covers "motive", which means "motion generator, driving force, agent, executor, cause", and "to motivate", which means "to lead, to forward, to mobilize" (Konter, 1995; Wakefield, 1996). Motivation can be caused by internal processes such as individual's needs, interests, curiosities, or external and environmental factors such as reward, pressure, punishment. Some people are motivated more easily for internal reasons, but others are motivated for external reasons. Extrinsic and intrinsic motivations are two types of human motivation defined by psychologists and theorists (Malone & Lepper, 1987). While extrinsic motivation is credited to the noticeable awards, intrinsic motivation can be described as undertaking the activity for a certain purpose. Individuals tend to be intrinsically motivated when they feel themselves both sufficient and under control or when they decide on their own (Good and Brophy, 1994). In intrinsic motivation, the individual takes a certain action to meet his/her needs, to relieve his/her curiosity or to enjoy the work s/he do. In extrinsic motivation, the individual acts to get an award from outside, not to be punished, and to be liked by others or to please them (Ercan, 2001). Many individuals with the disabilities people cannot participate in sports activities regularly, which may increase the likelihood of secondary health problems. Therefore, there is a need for a source of information about the challenges and facilitators of sports participation (Jaarsma Dijkstra, Geertzen, & Dekker, 2014). Tenenbaum and Eklund (2007) argue that the biggest problem against sports participation of individuals with the disabilities is the lack of time and motivation. Motivation is a factor that is in the scope of sport and significantly affects the whole audience, especially athletes and coaches. From this point of view, determining the factors that provide motivation will ensure correct and effective steps towards achieving success (İlhan & Suveren, 2009). Although there are many studies conducted in our country on motivation of the healthy individuals for sports participation (Ardahan, 2013; Hazar, Tekkurşun-Demir, & Can, 2018; İlhan & Gencer, 2017; Kaplan & Ardahan, 2013; Korkutata, 2016; Şirin, 2007; Şirin, Çağlayan, Çetin, & Alpaslan, 2008), there is no study on motivation of individuals with the disabilities for sports participation. When approaching the concept of motivation as orientation towards sports, it is a need to disseminate sports among the individuals with the disabilities and to determine the dynamics that can be used in this dissemination movement. Taking the sources of motivation together with all their dimensions can also describe the mobilizing elements of sports in different age groups. For this reason, it was aimed to determine motivation of individuals with the disabilities for sports participation according to different variables (type of disability, gender, types of sports, seniority and being a national athlete).

Method

Screening design, which is one of the designs in quantitative research method, was used in the study. Studies with screening designs aim to reveal the characteristics of the groups. Accordingly, it is stated that this approach is strong in terms of obtaining answers for measurable variables and examining these answers to the desired characteristics to be measured by means of specific questions (Neuman, 2012). In the study, criterion sampling, which is among purposive sampling methods and provide in-depth research opportunities to the researchers, was used (Patton, 2014). A total of 303 (149 with physical impairments, 56 with visual impairments and 98 with hearing impairments) athletes with disabilities who are actively engaged in sports within Turkish Physically Disabled/Blind/Deaf Sports Federations participated in the study. Athletes with physical impairments (32 females and 117 males), visual impairments (21 females, 35 males) and hearing impairments (16 females, 82 males) athletes are active participants of national and international organizations [in individual sports branches ($n = 132$) and team sports ($n = 171$)] by the relevant sports federations. In this context, regular participation in the activities of the relevant federations and doing active sports with a license for at least two years were determined as criteria in the selection process of the participants, and the athletes bearing these characteristics were included in the study. A “Demographic Information Form” generated by the researchers and the “Motivation Scale for Sports Participation of People with Disabilities” (MSSPPD) developed by Tekkurşun-Demir, İlhan, Esentürk and Kan (2018) were used as data collection tools. The scale consists of 3 sub-scales which are “intrinsic motivation” ($\alpha = .94$), “extrinsic motivation” ($\alpha = .84$) and “amotivation” ($\alpha = .88$). Items other than the ones in “amotivation” sub-scale include positive statements. The scores in the scale are arranged as “1 = Strongly Disagree”, “2 = Partially Disagree”, “3 = Agree Moderately”, “4 = Agree”, and “5 = Strongly Agree”. Since the scores in the scale are between 1 and 5, motivation levels of the participants for sports participation are assumed high as the responses to the statements in the items are close to 5, and vice versa. The items representing the sub-scale “amotivation” were reverse scored (1 = 5, 2 = 4, 3 = 3, 4 = 2, and 5 = 1). SPSS 23.0 program was used to analyze the data related to the MSSPPD and parametric tests were performed in accordance with normality tests (Büyükoztürk, Çokluk-Bökeoğlu, & Köklü, 2015). Therefore, parametric tests, which are frequency, mean, t-test, one-way analysis of variance (ANOVA) and Pearson Product-Moment Correlation Analysis, were performed to reveal the relationship between the participants' responses and independent variables. In addition, percentages and frequencies, arithmetic mean, standard deviation, minimum and maximum values were calculated.

Results

In the different disability groups discussed in the study, it was found that scores of female athletes with visual impairments in “amotivation” sub-scale were significantly higher than of their male counterparts according to the variable gender. The mean intrinsic and extrinsic motivation scores of athletes with hearing impairments were found to be significantly higher in favor of female athletes. In the study, there was a significant difference between the sports branches of athletes with physical, hearing and visual impairments athletes and their motivations for sports. In the “intrinsic motivation” sub-scale, the mean score of athletes with physical impairment engaged in individual sports was significantly higher than of athletes with visual and hearing impairments. The mean extrinsic motivation score of athletes with visual impairments in individual sports branches was found to be significantly higher than of athletes with physical and hearing impairments. The mean intrinsic motivation score of athletes with physical impairments in team sports branches was higher than of athletes with visual and hearing impairments. In “amotivation” sub-scale, the mean score of athletes with physical impairments engaged in team sports was significantly higher than of athletes with visual and hearing impairments. There was no statistically significant difference between motivations of athletes with disabilities for sports participation according to the variable seniority. In addition, there was no significant relationship between participants' sources of intrinsic and extrinsic motivation and their seniorities. On the other hand, a negative significant relationship was found between the “amotivation” sub-scale and the variable seniority. According to the results, it was found that the mean extrinsic motivation score of the national athletes were high and significant in favor of themselves. When the sources of motivation of the athletes were considered in more detail, the sub-scales of the data collection tool and the items

in these sub-scales were examined. In this context, according to the items in the “intrinsic motivation” sub-scale, the mean score of athletes with physical impairments in the item “Sports minimizes my inabilities” was higher than of the other disability groups. The mean score of athletes with visual impairments in the item “Sports makes somebody feel free” was higher than of the other disability groups. Finally, the mean score of athletes with hearing impairments in the item “Sports offers the ability to deal with difficulties” was higher than of the other disability groups. On the other hand, according to the items of the “extrinsic motivation” sub-scale, it was found that the mean scores of athletes with visual impairments in all items (being a model, gaining status, emulating for success stories, social security, means for demonstrating skills) were higher than of the other disability groups. In the “amotivation” sub-scale, it was found that athletes with hearing impairments were amotivated based on the mean scores in the statements “I spend time and effort on sports, but I don't know if it's worth it”, “I'm not sure what sport brings to me”, “I am an athlete, but sports is not for me”, and “I am an athlete, but I would not do sports if I could” when compared to the other disability groups. A significant difference was found between the mean scores of athletes with physical, visual and hearing impairments in MSSPPD. Accordingly, it was determined that the mean intrinsic motivation score of athletes with physical disabilities was significantly higher than of athletes with visual impairments. In the “extrinsic motivation” sub-scale, the mean score of athletes with visual impairments was found to be significantly higher than of athletes with physical and hearing impairments. However, in the “amotivation” sub-scale, the mean score of athletes with physical impairments was significantly higher than of athletes with visual and hearing impairments.

Discussion and Conclusion

The participation of individuals affected by disabilities, especially in special education, in social life and sports is increasing day by day in our country. Besides the studies serving to the dissemination movement for disabled sports (Çevik & Kabasakal, 2013; Demir & İlhan, 2019; Ergun, 2011; Gürsel, 2006; Güvendi & İlhan, 2017; İlhan, 2008; İlhan, 2009; İlhan & Suveren, 2009; Kırmıoğlu, İlhan, Kayıhan, Aksoy, & Yılmaz, 2016; Yarımıkaya, İlhan, & Karasu, 2017), this study, which aims to serve directly to the identification of clues to the reasons for sports orientation, discussed motivational factors in terms of different variables (type of disability, gender, types of sports, seniority and being a national athlete). Motivation levels of athletes in different disability groups for sports participation were examined in terms of the variable gender. In this context, it was found that scores of female athletes with visual impairments in “amotivation” sub-scale were significantly higher than of their male counterparts according to the variable gender. This situation indicates that male athletes with visual impairments have a better level of awareness about sports they do than their female counterparts. The mean intrinsic and extrinsic motivation scores of athletes with hearing impairments were found to be significantly higher in favor of female athletes. Therefore, it can be said that female athletes with hearing impairments are more affected by factors such as enjoyment, happiness, excitement and intrinsic impulses for sports as well as environmental factors such as awards, applause and popularity when compared to their male counterparts. It was determined that the mean scores of athletes physical and visual impairments are similar according to the variable gender. Similarly, Shihui, Jin, Mei and On (2007) examined motivations of athletes in different disability groups for sports participation and found that the motivational sources of male and female athletes were similar. In contrast, Blinde and McCallister (1999) concluded that female athletes with disabilities were more willing to participate in sports than male athletes. In the present study, there was a significant difference between the sports branches of athletes with physical, hearing and visual impairments and their motivations for sports. In the “intrinsic motivation” sub-scale, the mean score of athletes with physical impairments engaged in individual sports was significantly higher than of athletes with hearing and visual impairments. The mean extrinsic motivation score of athletes with visual impairments in individual sports branches was found to be significantly higher than of athletes with physical and hearing impairments. The mean intrinsic motivation score of athletes with physical impairments in team sports branches was higher than of athletes with visual and hearing impairments. In “amotivation” sub-scale, the mean score of athletes with physical impairments engaged in team sports was significantly higher than of athletes with visual and hearing impairments. There was no statistically significant difference between motivations of athletes with disabilities for sports participation according to the variable seniority. In this context,

it can be said that motivations of the participants for sports participation are similar in terms of seniority. In addition, there was no significant relationship between participants' sources of intrinsic and extrinsic motivation and their seniorities. On the other hand, a negative significant relationship was found between the “amotivation” sub-scale and the variable seniority. Accordingly, it can be said that as the seniorities of the participants increase, the level of establishing a connection between the reason for sports participation and the results emerged since amotivation is that while the individual maintains its participation in sports, it does this with neither intrinsic nor extrinsic causes and that it does not know what it maintains this (Bayar, 1997). In some studies, on the relationship between age and motivation of participation, it is stated that intrinsic motivation decreases, and extrinsic causes may become prominent depending on age. Similarly, it is argued that status and reward may be the elements that suppress internal motivations of athletes in time (Brodkin & Weis, 1990; Weiss & Chaumeton, 1992). Today, participation in sports decreases depending on the age factor (Çeker, Çetin, & Ziyagil, 2013). Although there is no significant relationship between the seniorities of athletes with disabilities and their internal and external motivations, it is observed that sources of extrinsic motivation increase more than of intrinsic motivation. According to the results, it was found that the mean extrinsic motivation score of the national athletes were high and significant in favor of themselves. In this context, it can be said that national athletes participate in sports due to reasons such as receiving awards and congratulations and ensuring the popularity of their names when compared to those who are not non-national. When the sources of motivation of the athletes were considered in more detail, the sub-scales of the data collection tool and the items in these sub-scales were examined. In this context, according to the items in the “intrinsic motivation” sub-scale, the mean score of athletes with physical impairments in the item “Sports minimizes my inabilities” was higher than of the other disability groups. The mean score of athletes with visual impairments in the item “Sports makes somebody feel free” was higher than of the other disability groups. Finally, the mean score of athletes with hearing impairments in the item “Sports offers the ability to deal with difficulties” was higher than of the other disability groups. On the other hand, according to the items of the “extrinsic motivation” sub-scale, it was found that the mean scores of athletes with visual impairments in all items (being a model, gaining status, emulating for success stories, social security, means for demonstrating skills) were higher than of the other disability groups. In the “amotivation” sub-scale, it was found that athletes with hearing impairments were amotivated based on the mean scores in the statements “I spend time and effort on sports, but I don't know if it's worth it”, “I'm not sure what sport brings to me”, “I am an athlete, but sports is not for me”, and “I am an athlete, but I would not do sports if I could” when compared to the other disability groups. A significant difference was found between the mean scores of athletes with physical, visual and hearing impairments in MSSPPD. Accordingly, it was determined that the mean intrinsic motivation score of athletes with physical impairments was significantly higher than of athletes with visual impairments. It can be said that athletes with physical impairments are more affected by their inner world than others, and that they experience more excitement, happiness, and pleasure and follow their inner desires in sports. In the “extrinsic motivation” sub-scale, the mean score of athletes with visual impairments was found to be significantly higher than of athletes with physical and hearing impairments. In this context, it can be thought that athletes with visual impairments are more affected by the environment than other athletes, and their desire to be popular with awards, applause and congratulations is more than of other athletes in the other disability groups. However, in the “amotivation” sub-scale, the mean score of athletes with physical impairments was significantly higher than of athletes with visual and hearing impairments. Accordingly, it can be asserted that athletes with physical impairments are weak in terms of establishing a connection between the reasons for sports participation and the consequences when compared to their counterparts with visual and hearing impairments. Overall, in the study, it was determined that the group with the highest motivation for sports participation in terms of total mean scores were athletes with physical impairments, followed by visual and hearing counterparts. It was observed that extrinsic motivation of the national athletes was significantly higher than of the non-national ones; that motivation decreased significantly as age increased; and that female athletes with hearing impairments had significantly higher motivation than their male counterparts in both intrinsic and extrinsic motivation scores. In addition, it was also determined that motives athletes with physical impairments for sports doing was related with physical development; that among intrinsic motivation factors of athletes with visual impairments, “doing sports makes someone feel free” was emphasized

more, and that “amotivation” came the forefront for athletes with physical impairments when compared to others. It is possible to say that athletes with disabilities participate in sports and maintain doing it under the influence of distinct motives. In addition, it can be asserted that the motives vary according to the type of disability, gender (in same dimensions), and factors such as seniority. Knowledge of the motives is of great importance for coaches, physical education teachers and families. In terms of the possible contributions that sports may offer to individuals with different degrees of inadequacy, continuous research on the motivational factors that have the potential to change from day to day is considered important to ensure a sustainable development in preventing immobility and contributing to the dissemination movement of sports participation among individuals with disabilities. The combination of the personality traits of individuals and motivation for participation in sports and introducing new theories in this regard also have a potential to affect the chances of choosing the most appropriate sports branch for the individual. Therefore, this will increase the likelihood that the individual will not only do sports but also remain active in sports.

